

persona qui vena peix, que l'haje a vendra al pes de la libra. carnicera, net de arena e de alga», ban de Bna. d'entre 1349 i 1356 (*Arx. Mun.*, 82v^o); Valls 1390, *AlcM*; «que nuyl pex de mar que sia fresc no-s pot vendre, tro los consols --- los han vist e jutjàt: e que aquel pex, pot —lo pescater— tenir per aytants jorns com los cònsols volen, e no pus», SdUrg. 1470 (*BABL* xi, 274). Amb *šk* els valencians: «un peixcater, que tots los dies baixava a peixcar en la sehua llancheta ---», MGadea (*T. del Xè* i, 110); *La Senda 'ls Peškaters*, Benilloba; *El Camí peškater*, Polop; *Ca 's peškaters*, veïnat dependent del Pinós de Monòver (1963).

De la *pescateria* de Bna. en tenim moltes dades des del S. XIII: «in macello ['escorxador'] quod est in civitate Barchinone juxta piscateriam ---», doc. reial de 1269 (MiretS, *BCEC*, 1908, p. 209); «naguna persona no gos lavar bugades ne draps dins lo losar del pou, qui és prop lo portxe nou de la *pescateria*», ban de Bna. a. 1349-56 (*Arx. Mun.*, f° 67v^o); «null hom --- no gos tenir --- peix fresc --- sinó en la plassa de la *Pesqueteria*», id. mateix segle (*BABL* xi, 311); «--- lo qual alberc és devant la *Pescateria* de la dita Ciutat» de Bna., a. 1437 (*BABL* xi, 150). «Prop d'aquí és la *Pescateria*, --- sempre abundant de gent del art de la mar, pescadors y *pescateres* venedores de peixos, sens estos molts menestrals y menestresales a comprar peix» (B. de Maldà, *Excurs.*, p. 48, també p. 44). A Valls: «que tot hom qui port pex per vendre, que aje a descarregar a la *pescateria*», a. 1319 (*GGC*, Tarr., p. 790).

Al Ross. produïen molt de peix les famoses fonts de Salses: «en lo peix de la *pescateria* de la Font del estayn de Salses», anys 1323-27 (*InvLC*). Cites de la *pescateria* d'Eivissa en el S. XVII, ací vol. i, 720a53. València: «la *peixcateria*: forum piscarium, piscaria», OPou (*ThPu.*, 67). En *RMA.*, el dicc. llatino-aràbic format en terres catalanes en el S. XIII, *pescateria* figura a la p. 96b i *piscateria* a la 524b, explicant el mot aràbic *ḥināqa* (pl. *ḥannāqim*) «possonnerie, marché au poissons» («pescadería donde los venden» en *PAlc.*), Dozy (*Suppl.* i, 409b).

Pesquer adj. «Rada de Moraira» és el nom de l'entitat *peškera* que actua en aquest port de la Marina val., al peu de Teulada. D'aquí, substantivat, *una pesquera* 'paratge on es pesca' (fi S. XIV, *Cròn.* del Cerimoniós i reglament de 1393, *AlcM*), 'pescada, acció de pescar' mall. S. XIV (*DAG.*); Joan Pujol, en el seu poema sobre la Batalla de Lepant, fent referència a Corfú i als venecians, diu que «Llepat és nomenat *pesquera*» (*Jal, Gloss. Nautique*, col. 234). N'hi ha moltes, i anomenades amb nom propi, en tot el perímetre de Mallorca: p. ex. *Sa Pesquera d'en Flac* a Estellencs (mapa Masc. 15F9); i a la costa Nord de Capdepera *Sa Pesquera de don Jaume* (Masc. 14D4 en diu «d'En Jaume I»: deuen suposar que seria l'indret on aquest rei esperava la resposta dels enviats a rebre la submissió dels moros menorquins), *Sa Pesquera Rata*, *Sa pəškəriət* etc. També n'hi ha d'anomenades segons la mena de peix (p. ex. *Sa Pesquera d'oblades* a Felanitx, i moltes de semblants vora la Colònia de St. Pere);

d'altres a l'arxipèlag de Cabrera, i també algunes en alta mar, conegudes amb el nom dels placers submarins etc. No altrament a Menorca: «Sa Sarola» i «S'Estaió» són *pesqueres* de Sa Torre Veia d'Alaior. Per a les Pitiüses, veg. JnCastelló, *Ibiza y Form.*, 120.

En el Migjorn continental: *Pesqueres de SABOGA* a Tort. (veg. aquest i Vergés Paulí, *Espurnes* v, 102). Enfront de Cullera mar endins, és conegut com a bona *peškera* el «Buit d'Espioca» (Giner Perepérez, 1964). Els del Perelló i el Palmar n'anomenen unes quantes a l'Albufera, als estanyols que l'enronden i a les *careres* o grans canals que hi duen, algunes amb nom propi d'aires antics («El Petri», «El Sisteró»). Cada una de les de l'Albufera està circumdada per una *estacà*, que la defensa de les onades albuferenques (poden arribar a un metre d'altària en cas de temporal: Palmar, 1962). N'hi ha en basses del Camp d'Elx («El Blaseró 'e *peškères*», «el Pòu de *peškères*). A Moraira una *peixquera* és un canyís penjat al mig d'una penya, en el qual s'asseu el pescador (i en donen noms propis), 1962. *Pesquera* «lloc de pexcar tonyines», *DTO.* 1647.

En la costa del Princ. *pesquera* es refereix més aviat a una pescada, com qui diu una cacera de peixos; com la que descriu Ruyra en *Una tarda per Mar* (*Marines i Boscatges, Pinya de Rosa* i, 1ss.). Igual en els rius: «Una *Pesquera* a Arnera» (Alt Emp.) és el títol d'una sardana de Pep Ventura († 1875). Altrament això no és estrany al P. Val.; «lo que hi ha en la banasta és *peix*, lo demés és *peixquera* — diu el dicho», MGadea *T. del Xè* i, 231): allò que tenim pescat, pescat està, les promeses que es fan són com les perspectives incertes d'una *pesquera*.

Pesquerell: *alburnus*, *DTO.* 1647. +*Pesquilla* és una truita petita en el Capcir (pron. *peškilə* Formiguera, 1960).

Pesquis. *No tenir* ~ 'no tocar-hi, mancar de comprensió, d'intel·ligència': és català popular igual que castellà, i format a base de *pescar* i derivats, amb la terminació de *perdis*, *filis*, *intringulis* etc., no pas mot manllevat del llenguatge gitano, segons havia suposat Claveria (*Est. sobre los Gitanismos*, 161-63), com argumenta i documenta en el *DECH* iv, 513. S'hi relacionen les següents derivacions verbals: «—No sé de què se les *pesca*... —Me les *pesco* de que sou un caragirat, un no-res!», Pin i Soler (*La Família del Garriga*, p. 120).

Empescar-se 'inventar-se, idear alguna cosa', mot que està ben consolidat en l'ús popular del català central, almenys des del segle passat: «nostre lliure y orrojós congrés: nos *empescàvam* y discutíam los més en tremaliats projectes», Pons Mass. (*La Colla del C. III*, p. 23). «Lo de l'aplec, perquè ho sàpigues, va ser com una manxiula que vaig *empescar-me* al veure que maí sorties de la fangada: va ésser un mal pas; més a més que no creia, un aquell, tan mal amic i tan brètol», MrnVayreda (*Puny*, x, 168 (134)); «treure alguna idea o invenció, empatollar-se», Ruyra (*O. C.*, 379a), «¿Que has de fer alguna altra diligència abans d'anar al restaurant? —Una visita. —Se pot saber a qui?... a